

szentmise liturgiájának fölépítését szemléltető műsorban, áthidalva közösen való mondása, valójában mennyire nem liturgikus! Ez a szokás az utóbbi években terjedt el itt-ott, és magát liturgikusnak nevezi, holott a liturgia épen döntően különbözik a magánjátalosságtól abban, hogy nyelve mindig az — időtől és tértől független, örökké egységes — latin nyelv. Egyházzenei szempontból is így beszélünk: „mikor szabad magyarul énekelni? a liturgikus istentiszteleteken kívül, vagyis amelyeken nem hangzik a pap latin éneke.“ Rendkívül zavaró tehát ez a „liturgikus miseimádság“ kifejezés, és csak növeli a közönség tájékozatlanságát ezekben a kérdésekben. Nem is szólván arról, hogy maga a hangosan mondott imádság mennyivel kevesebb, mint az ének! Hiszen az Egyház szerint kétszeresen imádkozik, ki helyesen énekel!

*

Itt jegyezzük meg, hogy a magyarra fordított miseimádságoknak közösen való mondása, valójában mennyire nem liturgikus! Ez a szokás az utóbbi években terjedt el itt-ott, és magát liturgikusnak nevezi, holott a liturgia épen döntően különbözik a magánjátalosságtól abban, hogy nyelve mindig az — időtől és tértől független, örökké egységes — latin nyelv. Egyházzenei szempontból is így beszélünk: „mikor szabad magyarul énekelni? a liturgikus istentiszteleteken kívül, vagyis amelyeken nem hangzik a pap latin éneke.“ Rendkívül zavaró tehát ez a „liturgikus miseimádság“ kifejezés, és csak növeli a közönség tájékozatlanságát ezekben a kérdésekben. Nem is szólván arról, hogy maga a hangosan mondott imádság mennyivel kevesebb, mint az ének! Hiszen az Egyház szerint kétszeresen imádkozik, ki helyesen énekel!

Felhívom tanítóim és kántoraim figyelmét az új Tanterv és Utasítás azon rendelkezéseire, melyek az egyházi ének anyagáról és tanításáról szólnak. Az ott előírt énekek mind megtalálhatók a „Szent vagy Uram“ kis Énekműgyűjteményében. Felkérem a kerületi tanfelügyelőket és iskolalátogatókat, hogy iskolalátogatásaik alkalmával az egyházi énekekre is terjesszék ki figyelmüket. (2462. sz. Egyházi ének ellenőrzése.)

Grösz József

c. püspök, apostoli kormányzó körleveléből (Szombathely.)

ÚJ MŰVEK

A. Harmat: *Sex Hymni de Sacramento venerabili etiam ad processiones solemnissimas in festo SS. Corporis Christi choro IV vocum inaequalium*. M. K. 431—436. Budapest, 1938. — 12 lap, 8o, ára 1.50, szólalműzet —30.

Harmat Arturnak ez a szerzeménye az úrnapi körmenet himnuszait adja a templomi karvezetők kezébe. — A világos szer-

zetű motetták egybetartozását biztosítja az uralkodó „a“ főhang, valamint az első és utolsó himnusz (Pange lingua — Tantum ergo) tematikus és hangnemi összefüggése; ugyanis az utóbbi lényegében nem más, mint az aeol Pange lingua transzformálása durba (minore — maggiore). A II—V. motetta a gyakorlatnak megfelelően szabadtéri előadást kíván s nyilván ez vezette a szerzőt ahhoz a praktikus elgondoláshoz, hogy himnuszait egyöntetűen „Á“ hangon kezdje, mert így a karvezető sípjával a lehető legbiztosabban és leggyorsabban tudja a hangot megadni. Ezt megkönnyíti még a kóruskezelés is: unisono kezdés csekély szólamszámmal. Mindezek mellett a himnuszok oly nagy változatosságot mutatnak hangnemben (aeol, frig, dur, moll), tempóban (Quasi Marcia solenne, Moderato, Grave, Andante, Animato, Maestoso), jellegben (ünnepi, nyugodt hangú, férfiasan kemény, lelkes-lendületes stb.), kóruskezelésben (unisonok, szoprán-tenor erősítés 3 szólamú szerkesztésben, a homo- és polifónia gazdaságos váltakozása, a szólamok hangterjedelmének kihasználása), valamint dallamalakitásban (pentaton fordulatok, gregoriánból fakadó melódiavonalak a szerző egyéniségében feloldva), hogy az ugyancsak változatos szöveghez simulva méltóan zengenek a legméltóságosabb Oltáriszentségről.

Templomi vegyeskaraink — az úrnapi körmenettől függetlenül is — képességük és kedvük szerint válogathatnak ebből a himnusz-gyűjteményből alkalmas oltáriszentségi motettát, mert mindegyik darab önmagában is megáll.

Papp Géza.

Harmat—Sík: *Szent vagy Uram! Öregbetűs ima- és énekeskönyv*. Az imarészét dr. Pantol Márton szerkesztette. Budapest, Magyar Kórus 1938. — 256 lap. Ára: félvászonkötésben P 1.60.

Az új népénektár terjesztésében már ott tart az Országos Népénektár-bizottság, hogy külön kiadással gondoskodik a gyengeszeműek kényelméről is. Ebből 100 oldal a leghasználatosabb 102 népéneket közli, a többi 156 oldal pedig imádságokat tartalmaz. Pantolnak imakönyvszerkesztő képességét már a kis kótás kiadás ismertetésénél felfedeztük, várakozásunk vele szemben most sem csalt meg. Különösen a liturgikus részben nyújt minden eddiginél is többet. Pl. hozzá a teljes virágvasárnap és nagypénteki passiót, a nagyheti gyász zsolozsmákból Jeremiás siralmait, közli az úrnapi és feltámadási körmenet hivatalos szövegeit és énekeit stb. Amint a kis kótás kiadásnál meg kellett állapítanunk, hogy annál jobb imakönyvet a nem humanista irányú